

Kolostomi (Kalın Bağırsağın Ameliyatla Karın Ön Duvarına Ağızlaştırılması) Ameliyatı Geçiren Kişi Abdest Konusunda Nasıl Hareket Etmelidir?

22 Nisan 2025

Kolostomi hastalığında doğrudan karın duvarına yapıştırılan bir torbaya gelen dışkının kontrolsüz bir şekilde boşaltılması söz konusudur. Bu durumda olan hastalar, özür sahibi olarak kabul edilip ibadetlerinde özür sahiplerine tanınan kolaylıklardan yararlanırlar. Abdest dışındaki diğer dinî görevlerde ise özür sahibi olmayan insanlar gibi davranırlar. Hanefî mezhebine göre özür sahibi, her namaz vakti için abdest alır. Zira Hz.

Peygamber (s.a.s.) özür sahibi bir kadına böyle yapmasını bildirmiştir. (Buhârî, Vudû', 63 [228]) Özür sahibi, özü dışında abdesti bozan farklı bir durum meydana gelmedikçe, vakit içinde aldığı abdestle dilediği kadar farz, vâcip, sünnet, kazâ namazı, cuma ve bayram namazı kılabilir, Kâbe'yi tavaf edebilir ve Mushaf'a dokunabilir. (Merğînânî, el-Hidâye, 1/34) Ancak özür sahibinin abdesti namaz vaktinin çıkmasıyla bozulur. Dolayısıyla yeni namaz vaktinde tekrar abdest alması gerekir. Özür sahibi kimsenin abdesti özür hâli dışında abdesti bozan diğer şeylerle bozulur. (Kâsânî, Bedâ'i, 1/28) Mesela idrarını tutamayan ve bu sebeple özürlü sayılan kimsenin, burnu kanamakla veya yellenmekle abdesti bozulur.

Şâfiîlere göre özürlü kimsenin bir namaz vakti içinde kılacağı her farz namaz için ayrı ayrı abdest alması gerekir. Zira onun abdesti kıldığı namaz bitince son bulmuş olur. Bu abdest ile dilediği kadar nâfile namaz kılabilir. (Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, 1/282) Mâlikî mezhebine göre özür sahibinin abdesti, vaktin girmesi veya çıkması ile değil, özrünün dışında abdesti bozan bir şeyin meydana gelmesi ile bozulur. (İbn Rüşd, Bidâye, 1/41; Desûkî, Hâşiye, 1/114-118) Bir kimsede bulunan özür hâlinin, kişiyi ileri derecede sıkıntıya sokması ve abdest almada ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakması durumunda Mâlikî mezhebinin bu görüşü ile amel edilebilir.

Bu noktada ilave edilmelidir ki özürlü kimsenin çamaşırına, özür yerinden çıkarak bulaşan kan, irin, idrar, dışkı, cerahat gibi necis (pis) maddeler namaza engel değildir. Necasetin az veya çok olması hükmü değiştirmez. Özür devam ettiği için dolaylı bundan kaçınılması mümkün değildir. Ancak bu necis maddeler çamaşırına veya elbisesine tekrar bulaşmayacaksa, yıkanması gerekir. (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 1/306-307)

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 126